

- забезпечення унікальними ресурсами, що можуть бути підвладні різним особам, що у свою чергу робить неможливим укладання взаємовигідних умов;
- державні проблеми, за яких пріоритети лідерів можуть відрізнятись від бажань населення, яке вони представляють;
- багатостороння взаємодія, де кожна потенційна угода зривається коаліціями країн, які мають право накладати вето на рішення більшості.

Тому, під час дослідження формування образу війни в культурі можна отримати цілісне уявлення не лише мілітаристські фактори, а й про культурні чинники, що впливали на його становлення, а також приділити особливу увагу еволюції поняття війни в межах культурних змін.

А. Біленька

СУЧАСНИЙ СТАН СЦЕНІЧНОГО СЛОВА У ВІТЧИЗНЯНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОЦЕСІ

A. Bilenka

CURRENT SITUATION OF THE SCENIC WORD IN THE DOMESTIC CULTURAL PROCESS

Кінематографія є чи не найбільш популярним видом сучасного мистецтва. Адже це і культурна індустрія, і водночас ефективний засіб впливу на колективну свідомість, а також формування іміджу країни за кордоном. Але, попри здобутки вітчизняного кінематографу, криза 90-х рр., ускладнена зміною соціально-економічних відносин, спричинила низку проблем, багато з яких не вирішені і зараз, зокрема і мовне становище українського кіно.

Оскільки на початку 90-х рр. фінансове становище в Україні було досить нестабільним, то кіностудії опинилися в дуже скрутному становищі. Держава виділяла коштів лише на кілька фільмів, а спонсорів було обмаль.

Також звернімо увагу на те, що лише після прийняття в 1989 р. закону УРСР «Про мови в Українській РСР» українська мова повноцінно повернулася на екран, але тільки ті актори, які працювали в українськомовних театрах, могли подавати приклад правильної орфоепічної культури. Тих, хто не володів українською повною мірою, переозвучували інші україномовні актори. І хоча влада сучасної України надає перевагу українській мові, що показує і її правовий статус, стан сценічного слова в українському кіно незадовільний, що помітно передусім за вимовою м'якого звука «ч» «щ» та оглушенням дзвінких приголосних у кінці слова, а також інших орфоепічних помилок у акторів, які в побуті спілкуються російською.

Слід зауважити, що однією з головних причин кризи українського кінематографу кінця ХХ ст. стала втрата моральних цінностей та культурних ідеалів. Ця криза позначилась на всіх сферах життя людини. Але, попри вищезгадане, з'являлись нові жанри та технічні засоби.

Українське телебачення 90-х розпочало освоєння поширеного у всьому світі жанру «серіал» («Роксолана», реж. Б. Небієрідзе,). Також почали створюватись екранізації історичних сюжетів, зокрема «Чорна рада» (2002) та «Богдан-Зіновій Хмельницький» (2007) М. Машенка.

У серіальній продукції мова акторів максимально наближена до побутової за динамікою, що надає можливості непрофесійним акторам брати участь у зйомках, але це водночас і проблема, адже майже у всіх них відсутня орфоепічна культура, якої навчають у театральних вишах, крім того посилюється конкуренція за роль з професійними акторами.

Мовна складова акторських робіт у кінострічках часів Незалежності характеризується зверненням до особистих проблем і побутовістю звучання сценічного слова, а тому можливостями використовувати будь-які мовні засоби, та вільним використанням діалектів. Серед недоліків сучасності — повсякчасне використання суржику, кальки, (наприклад, у серіалі «Школа» (2018) та кінофільмі «Крути» (2018)), іншомовних слів, молодіжного сленгу, нехтування орфоепічними нормами, а також насадженням останні кілька років галицького діалекту в театральній, кіносфері, а також на телебаченні на територіях, які споконвіку мають відмінні від західних областей мовні особливості, зокрема Слобожанщина.

Взірець української орфоєпії та літературної норми Наддніпрянщини — вітчизняні актори дублювання. Тому, як не дивно, саме завдяки іноземним фільмам ми маємо змогу «почути» весь словниковий запас та орфоепічні особливості сучасної української мови.

На жаль, такі неперехідні цивілізаційні цінності як мова, символи, культурні коди — стали товаром і комерціалізувались. Маніпулювання свідомістю українського суспільства спричинило те, що політизована етнічність стала середовищем для створення міфів. А поділ на «своїх» і «чужих», радикалізм, агресивний націоналізм, цькування інакомислення, цілковите відмежування від російської культури поглибили конфлікти у суспільстві, дають ефект, протилежний очікуваному, підривають основоположні принципи свободи слова і аж ніяк не впливають на покращення орфоепічної культури акторів у кіно.

Отож, щоб не поглибити протиріччя у країні, особливо це стосується мовної складової у театральному мистецтві та кінематографі, слід сформувані у суспільстві середовище відкритого діалогу усіх суб'єктів політики за умови відкритості інформації.

К. Попова-Коряк

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

К. Popova-Koriak

PROBLEMS OF LEGAL CULTURE OF INTERNATIONAL RELATIONS

Сучасна цивілізація знаходиться в стані системної кризи, яка проявляється в трьох аспектах: криза традиційно вживаних засобів і методів вирішення виникаючих проблем; криза міжнародних правових інститутів, покликаних регулювати міждержавні відносини; криза шляху розвитку цивілізації.

Важливою стороною кризи цивілізації є криза сучасного міжнародного права, що зачіпає всі три вказані аспекти світової кризи. Демонстративне нехтування загально визнаними принципами міжнародного права, подвійні стандарти в політиці, силові методи вирішення складних міжнародних проблем призводять до девальвації міжнародного права і небезпечного «сповзання» людства в архаїчне право сили. Які чинники зумовлюють вказану